

Prof. Dr. İlhan Helvacı

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Miras Hukuku – (24.10.2017) – 4. Hafta – 1. Ders

Geçen buluşmamızda hatırlayacağınız üzere, resmi vasiyetnameyi ele almıştık. Resmi vasiyetnamenin şeklini ele almaya başlamıştık ve özellikle iki tane hususu birbirinden ayırarak bir sistematik yapmıştık.

Resmi Vasiyetname Türleri

Demıştik ki, Medeni Kanunumuz iki tane resmi vasiyetname tipi düzenlemiştir. Bunlardan biri okunarak ve imzalanarak yaratılan resmi vasiyetnamedir, bir diğeri de okunmaksızın ve imzalanmaksızın gerçekleştirilen resmi vasiyetnamedir demıştik. Ben hatırlıyorum şunları söylemiştim, tekrar onları bir hatırlatayım, arkasından ilerleyelim. Bir kişi okuma yazma biliyorsa aslında hangi imkânlarla sahip? Okunarak ve imzalanarak gerçekleştirilen bir vasiyetnameyi yapma yolunu tercih edebilir ya da okunmaksızın ve imzalanmaksızın yapılan bir vasiyetnameyi gerçekleştirme seçeneğini tercih edebilir. Ama bir kişi eğer okuma yazma bilmiyorsa veya okuma yazma bilmesine rağmen o sırada imza atamayacak durumdaysa, o zaman kaçınılmaz olarak Medeni Kanunumuzun okunmaksızın ve imzalanmaksızın gerçekleştirilen vasiyetname tipini tercih edecektir.

Okunarak ve İmzalanarak Düzenlenen Vasiyetname

Geçen dersimizde Medeni Kanunumuzun 533. ve 534. maddelerinde düzenlenen okunarak ve imzalanarak gerçekleştirilen vasiyetname tipini ele almıştık. Bu dersimizde de, okunmaksızın ve imzalanmaksızın gerçekleştirilen vasiyetname tipini ele alacağız. Ancak yine okunarak ve imzalanarak gerçekleştirilen vasiyetname tipine de birkaç dakika ayırmamız gerekiyor yani kısacası 533 ve 534'ü bir kez daha hatırlamamız gerekiyor.

Memurun İşlevi

Medeni Kanunumuzun 533. ve 534. maddelerinde şunu görüyoruz: Okuma yazma bilen kişi önce resmi memura, uygulamada notere

kendi son arzularını bildiriyor. Bunu sözlü veya yazılı olarak bildirebiliyor. Arkasından noter söz konusu son arzuları yazılı hale getiriyor. Gerçekten de noter, re'sen düzenleme şeklinde bir senet yaratmakla yükümlüdür dolayısıyla, bu son arzuları kâğıda döküyor diyebiliriz. Yani noter söz konusu son arzuları bizzat yazar ya da yazdırır diyor kanun koyucu. Arkasından tahmin edileceği üzere, ölüme bağlı tasarrufta bulunan kişiye veriyor bu metni, ölüme bağlı tasarrufta bulunan kişi metni okuyor eğer son arzularına uygunsa imzalıyor. Arkasından kimin yine vazifesi devreye giriyor? Noterin vazifesi devreye giriyor. Bu kez noter ne yapacak? Bir tarih koyacak ve imza atacak.

Tanıkların Katılması

Arkasından tanıkların katıldığı safhaya geliyoruz. Tanıkların katıldığı safhada da prensip itibarıyla ölüme bağlı tasarrufta bulunan kişi, ben bu vasiyetnameyi okudum ve son arzularıma uygun olduğunu beyan ediyorum, diyecek. Bunun arkasından tanıklar bu kez, bu beyanı duyduklarına dair bir açıklamada bulunacaklar ve vasiyetnamede tanıkların şerhi söz konusu olacak. Onlar da bir cümleyi telaffuz edecekler ve onların bu beyanı da vasiyetnameye geçirilecek. Tanıklar ne söyleyecekler tahmin edileceği üzere? Bu beyanın kendi önlerinde yapıldığını ve vasiyetçiyi tasarrufa ehil gördüklerini söyleyecekler. Yani vasiyetçi, bu vasiyetnamenin son arzularına uygun olduğunu beyan etti ve biz ölüme bağlı tasarrufta bulunan kişiyi, vasiyetçiyi ölüme bağlı tasarrufta bulunmaya ehil gördük, diyecekler. Bu şerhi yazacaklar veya yazdıracaklar ve altını imzalayacaklar.

Hatırlayacaksınız, demiştik ki, vasiyetname içeriğinin tanıklara bildirilmesi de zorunlu değil. Zaten okuma yazma bilen bir kişinin de kendi vasiyetnamesinin içeriğini tanıklarla paylaşması kolay kolay kendisinden beklenecek bir şey değildir.

El Yazılı İmza

Geçen hafta bütün bunları anlattıktan sonra eksik bıraktığım hususlar var. Onlar da şu: İmza nasıl olmalı? Borçlar Kanunumuzun imzaya ilişkin hükümleri, imzanın yerine geçebilen birtakım hususlar acaba burada uygulama alanı bulabilir mi? Hayır! İmzalar el yazılı olmalı, değil mi? Gerek vasiyetçinin imzası gerek noterin imzası gerek

tanıkların imzası, herkesin imzası el yazısıyla gerçekleştirilmeli diyoruz. Örneğin, vasiyetçi parmak basamaz, el ile yapılmış bir işaret veya bir mühür kullanamaz. Bütün bunlar aslında Borçlar Kanuna göre belli şartlar altında geçerliyen kanun koyucu resmi vasiyetnamede, el yazısıyla atılan imzayı arıyor.

Okunmaksızın ve İmzalanmaksızın Düzenlenen Resmi Vasiyetname

Memurun İşlevi

Bunları da söyledikten sonra, yavaş yavaş 535. maddeye, yani okunmaksızın ve imzalanmaksızın gerçekleştirilen vasiyetname tipine geçebiliriz. Yine tahmin edileceği üzere, benzeri bir süreçteyiz. Ölümüne bağlı tasarruflarda bulunan kişi yine son arzularını resmi memura, uygulamada en çok rastladığımız notere bildirecek. Noter yine bu kişinin son arzularını yazacak veya yazdıracak. Arkasından noter, yüksek sesle bu metni tanıkların huzurunda vasiyetçiye okuyacak. Ve vasiyetçi kendisine yüksek sesle okunan bu metni dinleyecek ve eğer bu metindeki ifadeler, açıklamalar kendi son arzularına uygunsa bu kez imzalamak yerine notere hangi beyanda bulunacak? İmzasının yerine geçmek üzere, evet, okuduğunuz bu metindeki açıklamalar benim son arzularıma uygundur, diyecek. Demek ki, , kişinin bu beyanı onun âdeti imzası yerine geçecek. Arkasından sıra notere gelecek. Noter de bir tarih atacak ve imza atacak.

Tanıkların Katılması

Şimdi yine tanıkların durumuna bakacak olursak tanıklar okunarak ve imzalanarak yapılan vasiyetnamede ne diyorlardı? Kişi, vasiyetnamenin son arzularına uygun olduğunu beyan etti, biz de kişiyi ölümüne bağlı tasarruflarda bulunmaya ehil gördük, diyorlardı. Şimdi bu cümlelerin yanı sıra bir şey daha söyleyecekler. Ne diyecekler? Noter söz konusu metni huzurumuzda vasiyetçiye okudu ve vasiyetçi bu metnin son arzularına uygun olduğunu beyan etti ve biz vasiyetçiyi tasarrufu yapmaya ehil gördük, diyecekler.

Demek ki, bir önceki tipten biraz farklı olarak neyi ekliyorlar? Noterin söz konusu metni kendi huzurlarında okuduğunu ve vasiyetçinin de bu metni dinlediğini beyan edecekler. 535. maddeye de kısaca bir göz atalım. Diyor ki kanun koyucu:

“... tanıklar, hem mirasbırakanın beyanının kendi önlerinde yapıldığını ve onu tasarrufa ehil gördüklerini; hem vasiyetnamenin kendi önlerinde memur tarafından mirasbırakana okunduğunu ve onun vasiyetnamenin son arzularını içerdiğini beyan ettiğini vasiyetnameye yazarak veya yazdırarak altını imzalarlar.”

Yani bu tip bir vasiyetnamede de yine tanıkların şerhi var. Tanıklar, bu ifadeyi yazıyorlar veya yazdırıyorlar, altını tahmin edileceği üzere imzalıyorlar.

El Yazılı İmza

535. maddeyi de bu şekilde geride bıraktığımıza göre, yine aslında benzeri şeyleri söyleyebiliriz. Tüm tarafların imzaları nasıl olmalı? El yazılı olmalı. İmza yerine geçen işaretlerin veya imza yerine geçen parmak izinin veya imza yerine kullanılabilen mührün resmi vasiyetnamede yeri yok, diyoruz.

Düzenlemeye Katılma Yasağı

Tanıklarla ilgili Medeni Kanunumuzun bazı düzenlemeleri var, bunlara göz atmamız gerekiyor. Kanun koyucu, vasiyetçinin son arzularını, son açıklamalarını mümkün mertebe onun özgür iradesiyle gerçekleştirmesini istiyor ve tanıklar için bazı yasaklamalar getiriyor. Baktığımız zaman Medeni Kanunun ilgili hükmüne, kimler gerek resmi memur gerek tanık sıfatıyla resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine katılamazlar? Öncelikle fiil ehliyeti bulunmayanlar, resmi memur sıfatıyla veya tanık sıfatıyla resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine katılamazlar. Ceza mahkûmiyeti nedeniyle kamu hizmetinden yasaklı kişiler de resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine katılamazlar. Okur yazar olmayanlar da resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine katılamazlar. Arkasından devam ediyor kanun koyucu, diyor ki; vasiyetçinin eşi, üst soy ve alt soy kan hısımları, kardeşleri ve bu kişilerin eşleri de vasiyetnamenin düzenlenmesine katılamazlar.

İptal Edilebilirlik

Peki, bu kişiler vasiyetnamenin düzenlenmesine katılacak olurlarsa bunun yaptırımını nedir? Bu bir şekil eksikliğidir, şekil noksanlığıdır. Bir vasiyetname, bir ölüme bağlı tasarruf, şekil noksanlığıyla satsa o vasiyetname kesin hükümsüzdür müdür yoksa iptal edilebilir

nitelikte midir? İptal edilebilir niteliktedir. Medeni Kanunumuzun bu konudaki düzenlemesini geçen derslerimizde söylemeye çalışmıştım. Örneğin, ayırt etme gücünden yoksunluk, genelde hukuki işlemler için bir kesin hükümsüzlük hali yaratır ama ayırt etme gücünden yoksunluk vasiyetnamelerde, ölüme bağlı tasarruflarda bir iptal edilebilirlik hali yaratır.

Aynı şekilde, şekle tabi hukuki işlemlerde şekil noksanlığı işlemin kural olarak kesin hükümsüzlüğüne neden olur ama vasiyetnamelerde, ölüme bağlı tasarruflarda, bunun bir mahkeme kararıyla iptaline neden olabilir. Mahkeme kararıyla iptal edilmediği müddetçe söz konusu vasiyetname geçerlidir.

Nereden çıkarıyorum bütün bunları? Medeni Kanunumuzun miras hukuku kitabının ölüme bağlı tasarruflara ilişkin 2. bölümünün 6. ayrımında yer alan 557. maddesinin 4. bendinden çıkarıyorum. Bu hükme göre:

“Aşağıdaki sebeplerle ölüme bağlı bir tasarrufun iptali için dava açılabilir:

4. Tasarrufkanunda öngörülen şekillere uyulmadan yapılmışsa.”

Kazandırma Yasağı

Şu ana kadar bazı kişilerin vasiyetnameye resmi memur veya tanık olarak katılmalarının yasak olduğunu ve bu yasağın ihlali halinde uygulanacak olan yaptırımını söyledim. Şimdi bir başka hususa değineceğim.

Bazen de vasiyetçi, resmi vasiyetnamenin düzenlenmesine katılan kişilere o vasiyetnameyle birtakım kazandırmalarda bulunmak isteyebilir. Yani vasiyetçi, vasiyetnamenin düzenlenmesine katılan tanığa, resmi memura o vasiyetnameyle acaba birtakım ölüme bağlı kazandırmalarda bulunabilir mi sorusuyla karşı karşıyayız. Medeni Kanun bunu doğru bulmamıştır. Demişti ki Medeni Kanunumuz 536. maddesinin 2. fıkrasında:

Resmî vasiyetnamenin düzenlenmesine katılan memura veya tanıklara, bunların üstsoy ve altsoy kan hısımlarına,

kardeşlerine ve bu kişilerin eşlerine o vasiyetname ile kazandırmada bulunulamaz.”

Kısmi İptal Edilebilirlik

Peki, bu kişilere kazandırma yapılırsa Medeni Kanunumuzun bu konudaki yaklaşımı nedir? Bu konuda da Medeni Kanunumuzun 558. maddesine bakmamız gerekiyor. 558. maddesi yine iptal davasına ilişkin hükümler arasında yer alıyor ve iptal davasına ilişkin bu hüküm, “Dava hakkı” kenar başlığı altında 3. fıkrasında, yukarıda belirttiğim 536. maddenin 2. fıkrasındaki ihlalin yaptırımını düzenliyor. Diyor ki kanun koyucu:

“İptal davası, ölüme bağlı tasarrufla kendilerine, eşlerine veya hısımlarına kazandırma yapılanların tasarrufun düzenlenmesine katılmalarının yol açtığı sakatlığa dayandığı takdirde tasarrufun tamamı değil, yalnız bu kazandırmalar iptal edilir.”

Dikkat edecek olursanız, bir kısmi iptal hali yaratıyor kanun koyucu. Diyor ki, vasiyetnameyi düzenleyen resmi memura kazandırma veya vasiyetnamenin düzenlenmesine katılan tanıklara kazandırma yapıldıysa, bu kazandırmaların iptal davasıyla iptali söz konusu olabiliyor ama vasiyetnamenin geri kalan hükümleri geçerli kalmaya devam ediyor.

Vasiyetnamenin Saklanması

Resmi vasiyetname düzenlendi, noter bunu düzenledi. Acaba bu vasiyetname ne zaman ortaya çıkacak? Bu vasiyetname nasıl ortaya çıkacak? Bu vasiyetname nasıl saklanacak? Bu konuda Medeni Kanunumuzun iki hükmünü ele almamız lazım. Bunlardan biri resmi vasiyetnameye ilişkin son hüküm olan 537. madde. “Vasiyetnamenin saklanması” kenar başlığını taşıyor. Şöyle söylüyor kanun koyucu:

“Resmî vasiyetnameyi düzenleyen memur, vasiyetnamenin aslını saklamakla yükümlüdür.”

Aslı noterde saklanacak. Noterlik Kanunu’nda da zaten birtakım özel düzenlemeler var. Noterler re’sen düzenledikleri senetleri saklamakla yükümlüler.

Vasiyetnameyle İlgili İşlemler

Bu vasiyetnameyle ilgili olarak kişinin ölümünü bekleyeceğiz, değil mi? Bu vasiyetname, bu kişinin ölümünde hüküm ifade edecek. Kanun koyucu sistemi şöyle kurmuş, diyor ki, noter, bir kişinin kendisine müracaat ettiğini ve bir ölüme bağlı tasarruf yaptığını nüfus idaresine bildirecek. Kişinin nüfus kütüğündeki sayfasına, kişinin bir vasiyetname yaptığı şerhi düşülecek, diyor. Ve kişi vefat ettiğinde onun nüfus kütüğündeki kaydına ölü kaydı düşülürken nüfus kütüğündeki memur, bu kişinin noterlikte bir resmi vasiyetname yaptığının farkında olacak ve durumu tekrar ilgili noterliğe bildirecek.

Dersin akışında zaten konuşacağız ama 595. maddeyi de hiç olmazsa şu an itibariyle bize hitap eden kısmıyla okumamız lazım. Kenar başlığı: “Vasiyetname ile ilgili işlemler” I. Teslim görevi ve alınacak önlemler: Vasiyetnameyi düzenleyen görevli, ölümü öğrenir öğrenmez teslim görevini yerine getirmekle yükümlüdür. 3. fıkra:

“Sulh hâkimi, teslim edilen vasiyetnameyi derhâl inceler, gerekli koruma önlemlerini alır; olanak varsa ilgilileri dinleyerek terekenin yasal mirasçılara geçici olarak teslimine veya resmen yönetilmesine karar verir.”

Arkasından da 596. maddesi geliyor Medeni Kanunumuzun. Bu hüküm de bize şunu söylüyor:

“Vasiyetname, geçerli olup olmadığına bakılmaksızın tesliminden başlayarak bir ay içinde mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hâkimi tarafından açılır ve ilgililere okunur.”

Dersimizin akışında vasiyetnamelerin açılması, okunması, ilgililere tebliğ gibi birçok alt başlıklarımız var. Bunları sizlerle zaten ele alacağız. Şu an itibariyle bu konuya girmek istemiyorum.

El Yazılı Vasiyetname

Medeni Kanunumuz el yazılı vasiyetnameyi düzenlemiş. Acaba el yazılı vasiyetnamenin düzenlenmesine ihtiyaç var mıydı?

El yazılı vasiyetnamenin kolayca yapılabildiği aşikâr. Bize bir adet kâğıt, bir tane de kalem yetiyor. Kişi vasiyetnamesini baştan sona kendi el yazısıyla yazıyor, tarihini kendi el yazısıyla atıyor ve yine imzasını kendi el yazısıyla atıyor ve bu vasiyetnameyi gerçekleştiriyor.

El Yazılı Vasiyetnameyi Tevdi İmkânı

El yazılı vasiyetnamenin kanunda düzenlenmesine karşı çıkanlar diyorlar ki; el yazılı vasiyetname kaybolabilir, yok edilebilir, tahrif edilebilir, kişi el yazılı vasiyetnameyi yaparken baskı altında olabilir. Fakat Medeni Kanunumuz buna ilişkin bir başka hüküm daha yaratmış ve bu hüküm sayesinde bu risklerin birçoğunu bertaraf etmeye çalışmış. Bundan kastım şudur: Kişi, el yazılı vasiyetnamesini düzenledikten sonra bunu kasasında saklayabilir mi, kendi evrakı arasında saklayabilir mi? Evet!

Peki, kişi bunu acaba tevdi edebilir mi? Örneğin, resmi memura tevdi edebilir mi? Örneğin, sulh mahkemesine tevdi edebilir mi? Bir notere tevdi edebilir mi? Bu konuda Medeni Kanunumuz “Evet” diyor. Diyor ki, el yazılı vasiyetname gerçekleştirildikten sonra yine vasiyetçi tarafından resmi memura tevdi edilebilir. Tevdi bir zorunluluk değildir ama tevdi edilirse bu vasiyetnameyi koruyan bir tutum olur yani vasiyetnamenin yok edilmesi, vasiyetnamenin ortaya çıkmaması gibi ihtimalleri bertaraf edecektir.

Peki, bu hüküm kişinin baskı altına alınmasını engeller mi? Resmi vasiyetname yaparken de kişi baskı altında olabilir, değil mi? Yani belki onu baskı altında tutanlar yanında bulunmayabilirler ama kişiyi notere sevk ederken, resmi memura yönlendirirken onu tehdit etmiş olabilirler. Bu, hemen hemen her hukuki işlemde karşımıza çıkabilecek bir durumdur. Bunu, salt el yazılı vasiyetnamenin tehlikesi gibi telakki etmemek gerekir.

Demek ki el yazılı vasiyetnamenin birtakım sakıncalardan bahsedilebilir. Yok edilebilir, kişinin vefatında ortaya çıkmayabilir, tahrif edilebilir. Bu anlamda, kişinin son arzuları ihlal edilebilir. Ama el yazılı vasiyetname tevdi edilecek olursa o zaman bütün bu tehlikeler ortadan kaldırılmış olur.

El Yazılı Vasiyetnamenin Kolaylıkları

El yazılı vasiyetnamenin kolaylıklarına baktığımız zaman, bize bir kâğıt, bir tane kalem yetiyor. Yeter ki kişi bir vasiyetname yapma iradesine sahip olsun, yeter ki kişi el yazısıyla vasiyetnamesini gerçekleştirebilecek noktada olsun. Yani kolay, yani pratik, yani masrafsız! Siz notere gittiğinizde, büyük bir masraf kalemi olmasa da noter sizden

resmi vasiyetname düzenlerken mutlaka birtakım masrafları, noter harçlarını talep edecektir. El yazılı vasiyetname yaptığımızda ise bu, tamamen sizin tasarrufunuzda olduğu için herhangi bir masraf yapmayacakları.

El yazılı vasiyetnamenin yararlarıyla ilgili bir başka husus da şu: El yazılı vasiyetnamede, vasiyetnamenin yapılıp yapılmadığı ve vasiyetnamenin içeriği gizli kalıyor. Kişi, bu vasiyetnameyi yaptığında bunun içeriğini kimseyle paylaşmak zorunda değil. Dolayısıyla, el yazılı vasiyetnamenin yararlarından bir tanesi de gizli kalabilme özelliğidir diyebiliriz.

Nitelikli Adi Yazılı Şekil

O zaman yavaş yavaş el yazılı vasiyetnamenin nasıl yapılacağına göz atalım. El yazılı vasiyetnamede bizim Medeni Kanunumuz nitelikli adi yazılı şekli tercih etmiştir.

Borçlar Hukukundaki adi yazılı şeklin farkındasınız: Bir metin ortaya çıkmalıdır. Bu metnin kimin tarafından ne şekilde yazıldığı hiç önemli değildir. Sadece ve sadece bizim için önemli olan irade beyanında bulunan kişi tarafından o metnin imzalanmasıdır. Ayrıca adi yazılı şekilde tahmin edileceği üzere, imzanın yerine geçen birtakım işaretler kullanılabilir; kişi parmak basabilir, mühür kullanabilir, el ile yapılmış bir işaret kullanabilir. Bütün bunlar örneğin noter tarafından tasdik edildiğinde bu imzalar geçerli imzalar olarak hüküm ifade ederler.

El yazılı vasiyetnamede ise kanun koyucunun tercihi böyle basit bir adi yazılı şekil değildir, nitelikli adi yazılı şekildir. Yani bunun nereye varacağını tahmin edebiliyorsunuz. Bu nereye varacak? Tüm metin, baştan sona vasiyetçi tarafından kendi el yazısıyla yazılacak ve tarih el yazısıyla atılacak ve yine kişi söz konusu vasiyetnameyi el yazısıyla imzalayacak.

Siz Özel Borç İlişkileri dersinden belki hatırlarsınız. Böyle nitelikli adi yazılı şekil kuralına tabi bir sözleşme var mı? Var, kefalet değil mi? Yeni Borçlar Kanunumuzun düzenlemelerine baktığımızda kefalet sözleşmesinin nitelikli adi yazılı şekle tabi olduğunu söylüyoruz. Çünkü kefalet sözleşmesinde tarihin, tutarın, ayrıca kişi, müteselsil kefil olduysa müteselsil kefil olduğuna dair ibarenin, kişinin el yazısıyla metne yazılması lazım.

Burada da kanun koyucunun benzeri bir tavır takındığını görüyorsunuz. Diyor ki kanun koyucu, tüm metin baştan sona vasiyetçinin el yazısıyla yazılmalıdır. Daktilo kullanılamaz. Bir başka kişinin el yazısı işin içerisine giremez. Örneğin; bir bilgisayar yardımıyla yazı yazılamaz, bir printer çıktısıyla oluşturulan metnin altı imzalanamaz. Baştan sona tüm metin kişinin kendi el yazısıyla yazılmalıdır. Tarih el yazılı olmalıdır ve kişi kendi yazdığı bu metni el yazısıyla imzalamalıdır, diyor kanun koyucu.

El Yazısının Önemi

Bütün bunlar el yazılı vasiyetnameye ilişkin ilk birtakım saptamalardır. Şimdi yavaş yavaş birtakım detaylara geçebiliriz. Kanun koyucu tüm metnin niye kişi tarafından onun el yazısıyla yazılmasını istiyor? Her birimizin el yazısı, bir diğerinin el yazısından farklı, değil mi? Âdeta DNA'mız gibi, âdeta parmak izimiz gibi; el yazımız kişiliğimizi belirliyor. Dolayısıyla, kişinin vefatında ortaya çıkan bir belgenin onun elinin ürünü olup olmadığı, onun hakikaten son arzularını içerip içermediği bu el yazısı şartına sıkı sıkıya bağlılıkla kolaylıkla saptanabiliyor.

Yazıda Kullanılan Araçlar

Peki, vasiyetnamenin nereye yazıldığı çok önemli mi? Şurada kalbim sıkışsa yavaş yavaş çaresiz kalsam, son birkaç cümlemi şu tahtaya yazsam, imzalasam, tarih atsam son arzularıma hürmet etmeyecek misiniz?

Evet, uç bir şey söylediğimin farkındayım. Hayatın doğal akışında, olayların birçoğunda elbette bir A4 kâğıda yazar, imzalarız, tarihini de atarız ama istisnai olarak olağanüstü durumlarla da karşı karşıya kalabiliriz. Olağanüstü durumlarda da kişi gerçekten de nadiren rastlanacak birtakım araçları kullanabilir. Bir kara tahtayı tebeşirle kullanabilir, bir duvarı kanıyla el yazılı vasiyetname haline getirebilir.

El yazılı vasiyetnamenin gerçekleşmesi için deyim yerindeyse, kutsal terimlerimiz yok. Yani “Vasiyetnamemdir.”, “Son arzularımdır.” gibi birtakım ifadelerin kullanılması gerekli değil. Önemli olan kişinin vasiyetname yapma iradesiyle beraber el yazılı vasiyetnamede son arzularını ortaya koymasındır.

Peki, bu çerçevede bir mektup dahi vasiyetnameyi yaratabilir mi? Kişinin yazdığı bir mektup, yazdığı mektubun içerisindeki birtakım ifadeler vasiyetname yaratabilir çünkü Medeni Kanunumuz sadece ve sadece vasiyetnamenin baştan sona vasiyetçinin el yazısıyla yazılmasını, tarihin onun el yazısı ile gerçekleştirilmesini ve yine metnin kişinin el yazısıyla imzalanmasını arıyor. Dolayısıyla, başlı başına bir mektup da el yazılı vasiyetname şartını gerçekleştirebilir.

Kullanılan Dil

El yazılı vasiyetnamede kullanılan dil önemli mi? Kişi vasiyetnamesini mutlaka Türkçe kaleme almak zorunda mı? Hayır! Yabancı dil biliyorsa, ana dilinin dışında başka bir dil biliyorsa, o dilde de el yazılı vasiyetnamesini gerçekleştirebilir. Mutlaka ve mutlaka Türk veya Latin alfabelerini kullanmak zorunda mı? Örneğin, Arap harfleriyle yazabilir mi? Yargıtay'ın bir kararı var; eski yazıyla yazılmış Osmanlıca, Arapça yazılmış bir vasiyetname de geçerlidir, diyor. Bu çerçevede kullanılan dilin, kullanılan yazının herhangi bir önemi yok, diyebiliriz.

Düzenleme Tarihi

Bundan sonra düzenleme tarihini ele alacağız. Medeni Kanunumuzun “el yazılı vasiyetname” kenar başlığını taşıyan 538. maddesindeyiz:

“El yazılı vasiyetnamenin yapıldığı yıl, ay ve gün gösterilerek başından sonuna kadar mirasbırakanın el yazısıyla yazılmış ve imzalanmış olması zorunludur.

El yazılı vasiyetname, saklanmak üzere açık veya kapalı olarak notere, sulh hâkimine veya yetkili resmi memura bırakılabilir.”

Biraz önce tevdi etmekten bahsetmiştim. Kanun koyucu; notere, sulh hâkimine veya resmi memura, örneğin yurt dışındaki Türk konsolosluklarına, vasiyetname tevdi edilebilir, diyor. Peki, tevdi edilmesi zorunluluk mu? Bir şekil şartı mı? Hayır! Kişinin tercihine bırakılmıştır.

Tekrar tarihle ilgili hususa gelelim ve arkasından imzayla ilgili hususlara değineceğiz. Tarihle ilgili hususta Medeni Kanunumuzun yaklaşımı oldukça serttir. El yazılı vasiyetnameyi gerçekleştiren kişiye

diyor ki, tarihi gün ay ve yıl olarak yazacaksın. Peki, acaba vasiyetnamenin yapıldığı tarihi saptamak başka türlü mümkünse acaba başka türlü ifadelere müsaade edebilir miyiz? 1965 yılının Kurban Bayramı'nın üçüncü günü, Cumhuriyet'in 80. yıldönümü, 65. yaş günüm diyebilir miyiz? Bunlar, tartışmasız belirli tarih olduğu için vasiyetnamedeki düzenleme tarihinin bu şekilde belirlenmesine de müsaade edebiliriz.

Bu dersin hem altyazılı hem altyazısız videolarına

ulaşmak için

Youtube > Prof. Dr. İlhan Helvacı sayfasını

ziyaret edebilirsiniz.